

שבועות שתיים פרק שלישי שבועות

כה.

עין משפט נר מצוה

אפי' כל שהו. שיר נמי מעבד של עבר על שזעמנו ורואי לשאליה: **מינו דמהניא שאלה כו'.** דהא כי אכליה לכותי קמא עדיין כל זימתי שזה אסורין עליו ומהניא לכו שאלה וכיון דנשאל וקיי"ל א^ה חס עוקר נדר מעיקרו ואשתמחא דלא הוא שם שבועה כלל הלכך כוית קמא אשתמחא דלא באיסורא אכליה: **ואחר כך נשאל על הראשונה.** אלמא א"ע"ד דאלול לא כולה נשאל עליה: **שלא גלת.** פתח אהל מועד את ראש נזרו כדכתיב י': **דר' אליעזר.** במסכת נזירות (דף סג.):

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה אמר כו' וכפי שיטה זו יש לפתח כל הסוגיא:

גליון הש"ס

נב' אמר רבא בשבועה שלא אוכל כבר זו עין שזעמנו מהשנים חלק י"ד סי' רמא:

הגלגל מעכבא. לשתות יין וליטמא לתמים הלכך הו' שיר: **א"ר אשי נזירות קא רמיז נז'.** לעולם משעבר על שבועתו לא חזיא לשאליה ולא מהניא לה שאלה. ודקשא לך נזירות לאו קושיא היא: **מי גרס לניניה שלא פתח.** כלומר מי גרס לך לומר שהימים המנינים לא לניניה נמנו אלף לראשונה דמימא אזלא לה ראשונה ומקשי לך ראשונה היתה גורמת לך לומר כן: **ואינה.** והרי גלה החסך לך שחזרתו של זה חרטה ועקר את הראשונה מעיקרן ונמלא מנין המנוי של שניה מננה וכולה ראשונה אחתיה הוה קיימא כשנשאל. אזל ככר שנשבע עליה ואכלה על כרחק עבר לה שבועתו ושוב אין לה שאלה: **ה"ג אמירא אמר אפי' אכלה כולה נשאל עליה דאי נשוגג מחוסר קרבן ואי נמויד מחוסר מלקות אזל כפתורו על העמוד לא: מחוסר קרבן.** וקרנא הוה ליה שיר וכן מלקות למויד אזל כפתורו ללקות שוב אין כאן שיר שפתי הוא כאלו לוקה כבר כשמואל: **הספ רן.** ומתבזה

במנוסה זו ואיכא ונקלה אחיך^ה כיון שנקלה הרי הוא אחיך (משנת דף סג.):

אמר רבא שבועה שלא אוכל כבר זו אם אוכל זו. נמשלת האחת איסור והאחת תנאי זו שנשבע עליה הו' איסור וזו שיתלה בה הו' תנאי. ואשמעינן רבא דכל שבועה שנשבע על תנאי ותלה דבר בחבירו אין איסור השבועה חל עליו בשעת שבועה אלא בשעת מעשה הראשון הלכך הוה עתמא שעת שבועה היא ואם באותה שעה זוכר את שבועתו קרינן ביה האדם שבועה^ה וחלה עליו שבועה להחמייד קרבן על השוגג בין שאכל התנאי ראשון בין שאכל האיסור ראשון ובלבד שמתא שגגה^ה באכילת האיסור ומלקות על המויד ובלבד שמתא התראה באכילת האיסור ואם כבר שזעמנו מעשה ראשון לא קרינן ביה האדם שבועה ואין השבועה חלה עליו לא לקרבן ולא למלקות ומיימינן ליה שיעתא לקמן [ע"פ] ממתינתין דנדרים: **אלא אם הראשונה כו'.** היא דתנאי קרי ראשונה שך היתה סדר שבועתו אם אוכל זו לא אוכל זו. והאי דנקט אכילת התנאי ברישא לאו משום דאי עבד איפכא לא חיילא דודאי חיילא ומתחייב למפרע אלף משום דבעי למימר ראשונה במויד ושניה שבועה חייב קרבן ודוקא דרך שניה דאיסור הוא דהויה לה שגגה באכילת איסור דאי בתנאי לא מיימי קרבן על אכילת האיסור למפרע שהיתה מויד ובהיתר שעדיין לא נאסרה עליו ואע"פ שהוא שוגג בשעת אכילה אחרונה שהוא עובר בה על השבועה למפרע שגגה באיסור בעינן: **אלא אם הראשונה נשוגג ושניה במויד פטור.** בשעת אכילה ראשונה כבר שזעמנו וכשאכל האיסור היה זכור את שבועתו ועבר עליה במויד פטור ממלקות ואפי' בהתראה לפי שלא חלה שבועה עליו שזעמנו אכילה ראשונה שהיתה שבועה ראויה לחול כבר שכוח היה ולא קרינא ביה האדם שבועה וכל שכן מקרבין שאין קרבן על המויד: **ראשונה במויד ושניה נשוגג חייב.** כשאכל התנאי ראשון היה זכור את שבועתו ואכלו במויד ובהיתר גמור שהרי לא עליו נשבע והיא אכילה ראשונה במויד וכשאכל בשניה את האיסור אכלו בהעלם שבועה חייב קרבן הואיל ובאכילה ראשונה זכור הוא את שבועתו ויודע שבאכילה זו אוסר עליו את השניה האדם שבועה קרינא ביה וחלה עליו שבועה וכשאכל שניה שוגג הרי עבר על שבועתו שוגג חייב קרבן: **שסיפן פטור פטור.** בין שאכל התנאי ראשון בין שאכל האיסור ראשון פטור כדפרישית שהרי באכילה ראשונה היתה שבועה ראויה לחול ובאותה שעה היה שכוח ולא חלה עליו השבועה לאסור את השניה עליו: שתייהן

אמר רבא שבועה שלא אוכל כבר זו אם אוכל זו. מה שפירש בקונטרס אין שבועה חלה אלא בשעת מעשה הראשון הלכך הוה עתמא שעת שבועה היא ואם באותה שעה זוכר את שבועתו קרינא ביה האדם שבועה וחלה עליו שבועה להחמייד קרבן על השוגג בין שאכל התנאי ראשון בין שאכל האיסור ראשון ובלבד שמתא שגגה באכילת האיסור זה הפי' מנומנס דבאכילת איסור ראשון לא משכחת חיוב קרבן דאי אכלו נשוגג לא קרינא ביה האדם שבועה ולא חלה עליו שבועה ואי אכלו במויד הא בעינן שגגה באכילת האיסור לפירוש הקונטרס ואי אפשר ליישבו אלא בדוחק דמשכחת לה כגון שנשבע שאוכל איסור ראשון לא שזעמנו והוה האדם שבועה אזל נשוגג הוא שאינו יודע שזה הככר שנשבע עליו ואע"פ שמתוור לאוכלו חשבו שגגה הואיל ובלבד לא היה אוכלו לפי שמתאוה לאכול של תנאי או שזעמנו ענין שזכר לאוכלו כגון שנשבע לאוכלו או שמסתקן עליו וכל זה דוחק ומה שפי' נמי בסמוך גבי אכל את ראשון כו' האי דנקט אכילת התנאי ברישא לאו משום דאי עבד איפכא לא חיילא דודאי חיילא ומתחייב למפרע אינו ר"ל איפכא מבדל דקאי בה דהיינו שאכל איסור תחלה נשוגג ממש ששזעמנו שבועתו דא"כ לא חיילא כלל דלא הוה האדם שבועה ולא בעי נמי למימר שאכל איסור במויד לגמרי תחלה דאין כאן שגגה בשעת אכילת איסור ואין ג"ל כלל שהיה הקונטרס ר"ל דמתחייב

פד א ב מיי פ"ג מהל'
מזרות ה' י'
פה ג מיי פ"ו מהל'
עו וניקטו חייב ועין
י"ד סי' רת ספי' ה':
פו ד מיי פ"ח מהל'
טסדקין הלכה ו'
פז ה מיי פ"ז מהל'
שבוט ה' יח:
פח ו מיי פ"ד מהל'
טו וניקטו חייב ועין
כ"מ סמג שם טו"ע י"ד
סי' רלט ספי' טו:
פצ ז מיי פ"ח מהל'
ז וניקטו פטור ועין
כ"מ סמג שם טו"ע י'
ס:
צ ח מיי פ"ח מהל':

רבינו הנגאל

עליה ופריק איבעי תימא כשנשבע שלא אוכל כבר זו ואע"פ דכיון דאכל כוית ממנה עבר בשבועתו אמרי מגו דמהניא שאלה למשרא ליה כוית בתריא מהניא נמי לכוית קמא למפרעי למפרע: איבעי תימא כשנשבע שלא אוכלנה ולא מחייב עד דאכל לה כולה מיהו אי שיר ממנה כוית חשוב לאתשולי עליה ואי לא לא: ואקשינן וכי אם אכלה כולה אינו נשאל עליה והא גבי נזירות דמנה הראשונה ושלמה והפריש עליה קרבן וקתיב נשאל על הראשונה עלתה השניה בראשונה. והחי בשלא כפר דכיון דלא כפר עדיין לא השלימה והתניא כפר כו'. ופריק רב אש נזירות קא רמית עליה דשבועה מי גרם לשניה שלא תחול במקום הראשונה הלא הראשונה שהיא בחוקת נזירות כיון שבטלה נמצאת מינא לשניה: אמירא אמר אפי' אכלה כולה כיון דמחוסר מעשה נשאל עליה מגו מהניא נמי אכלה בשוגג לקרבן אבל כפתורו על העמוד אינו נשאל עליה כדשמואל דאמר כפתורו על העמוד ורן מבי"ד פטור. והא שניה דאמימר לענין כפתורו ליתא ולא דמיא לדשמואל דהתם רן ונפטור בריון לו להשאל עד שילקח וקמייתא דאמימר איתא ושמעתא דבתרא ברורה אחרי כפיתה דרמי כמי שלקה. אבל האי לא רן ועמוד להלקותו ויש לו להשאל עד שילקח וקמייתא דאמימר איתא ושמעתא דבתרא ברורה אחרי כפיתה דרמי כמי שלקה. אבל האי לא רן ועמוד להלקותו ויש לו להשאל עד שילקח וקמייתא דאמימר איתא ושמעתא דבתרא ברורה אחרי כפיתה דרמי כמי שלקה. אבל האי לא רן ועמוד להלקותו ויש לו להשאל עד שילקח וקמייתא דאמימר איתא ושמעתא דבתרא ברורה אחרי כפיתה דרמי כמי שלקה. אבל האי לא

(א) ע"פ בתוס' כאן ד"ה אמר פירוש דכ"ה רבינו וניקטו.

תחלה במויד האיסור ואח"כ התנאי בשוגג חייב דלא בעינן שגגה באכילת האיסור אלא שישוגג בשעה שעובר על השבועה ונריך לדחוק לפירשו ה' דקאמר זו בודון ענמה ושגגת חבירתה כו' פטור דהיינו טעמא דפטור על הראשונה אף על גב דהיינו ראשונה במויד ושניה בשוגג כגון שאכלה בודון ענמה לגמרי שהיה דעתו לאכול באותה שעה גם התנאי דלאו שב מדיעמנו הוא אי נמי כשאכלה השניה בודון ענמה ובשגגת חבירתה אע"פ שאוכל בהיתר דעלה דידה לא חיילא השבועה מיירי כגון שאינו יודע שיהא פטור עליה לפי שלא היה אדם שבועה ולשון זדון ענמה משמע מתכוון לאוכלו באיסור אף על פי שאוכל התנאי הלכך לאו שב מדיעמנו הוא ודוחק: כש